

Atgriežoties tēva dzimtenē

Dzīvojot Vācijā, nebiju iedomājies, ka, esot laukos tuvu pie dabas, Latvija ir tik skaista

"Ja profesionālajā radiožurnālistikā mani ieveda raidījuma Latgolas bolss veidošana, tad tagad atgriežos pie savas sākotnes, tikai par dažiem tinumiem augstāk," saka Valdis Labinskis, kura balsi līdz 2004. gadam identificējām ar radio Brīvā Eiropa un drīz varēsim dzirdēt atkal – paša dibinātajā Latgales Radio.

Neatkarīgās korespondente Latgalē

Radio raidītāji Rēzeknē un Daugavpilī, studija un releja līnija ir starta gatavībā, lai 28. maijā savu darbību sāktu Latgales Radio – sākot ar 5. jūniju, to varēs klausīties internetā, adresē www.lr.lv, bet pēc 10. jūnija – arī radioviļņos.

Atdot novadam balsi

"Vēl 15 gadu pēc neatkarības ap 80 procentiem Latgales nav vietējā radio, kas raidītu latviešu vai latgaliešu valodā. Ja nav, tad kādam vajadzētu taisīt," prāto Valdis Labinskis. Kad beidzis skanēt radio Brīvā Eiropa, atgriezies Latvijā, Valdis meklējis darbu, bet negribējis dzīvot Rīgā, kur iespēju bijis daudz. Ideja par radio Latgalei radusies Latgales Pētniecības institūta konferences laikā 2004. gada rudenī. "Ja vēl 90. gadu sākumā kā balsts latgaliešu valodas atdzīvināšanai bija vecā paaudze, tad tagad šī paaudze ir teju aizgājusi un uz jaunajiem rakstošā prese vairs nevar balstīties. Turpretim televīzijai un radio šo grūtību nav," uzskata V. Labinskis.

Telpiskuma izjūta

Dzīvīguma un enerģijas plūsmas novirzīšanu no valsts centra uz reģionu, to, lai cilvēki nebūtu spiesti bēgt no Latgales, lai Latvijā būtu vienmērīgāka reģionu attīstība, to, lai dzīve ietu uz augšu ne tikai vienā 20 procentu sabiedrības lokā, – to radio nespēs mainīt. Tas jārisina valstiski, bet V. Labinskis ir pārliecināts, ka radio varētu cilvēkiem dot Latgales telpiskuma izjūtu. Radio var vairot pašapziņu, pozitīvismu, dzīves daudzveidīgumu un krāšņumu, lai cilvēki justos labi un lepni, lai justu, ka dzīvei ir attīstība, ka viņi paši ir vērtība, ka Latgale ir liela, interesanta un dzīvotspējīga.

Idejai gūts materiāls atbalsts Rēzeknē, Daugavpilī, Rīgā, Vācijā un Amerikā. Bet idejiskā līmenī atbalstītāji ir visi – zinātnieki, kultūras darbinieki, pašvaldības, daudzi jaunie mūziķi, kuri izvirzījuši pat pārsteidzošas prioritātes – vienmēr un visur, cik iespējams, lietot latgaliešu valodu, likt uzsvāru uz latgaliešu un latviešu mūziku.

Sibīrijā, trimdā, Latvijā

Latgaliešu valodu Valdis Labinskis iemācījies vien 25 gadu vecumā, pirms tam zinājis tikai "zīdi, zīdi, rudzu vorpa", un viņa profesionālās radiožurnālistikas sākums Radio Brīvā Eiropa bijis raidījuma veidošana latgaliski. Vēlāk tur bijis programmas veidotājs, ziņu rakstītājs, korespondents, ieskaitot tehniskos pienākumus. Papildus pārcēlies uz Prāgu, vairākus gadus arī Rīgas biroja vadītājs.

Valda cilvēciskās pieredzes pirmsākumi rodami 1957. gadā Krasnojarskas apgabalā pie Jeņisejas pietekas Angaras, ciematīnā, kur varēja nokļūt tikai pa upi. Tēvu – aizsargu nodaļas vadītāju Kalupes pagastā – 1941. gada deportācijas paglāba no kara, kā arī izsūtījumā ļāva satikt dzīvesbiedri – vācieti no Lietuvas Klaipēdas apgabala. Daudzi izsūtītie pēc atgriešanās nevarēja atrast pastāvīgu dzīvesvietu, bet Labinsku ģimenei bija papildu grūtības, ko atvieglāja vienīgi Vācijas radu sūtītās paciņas. Tēvu, kurš bija beidzis Jēkabpilī komercskolu, neņēma darbā ne milicijā, ne grāmatvedībā. Strādājis tos pašus meža darbus, ko Sibīrijā, tikai pelnījis mazāk. Mātei ar Vācijas pasi kā ārzemniecei oficiāli bijis liegts šķērsot pilsētas robežas. Saprasts, ka, tā dzīvojot, priekšlaikus vajadzēs nomirt, un pēc daudzkārtējiem lūgumiem atļaut izbraukt no PSRS tas beidzot ļauts, un ģimene 1966. gada vasarā caur Maskavu devusies uz Vāciju.

Minsteres Latviešu ģimnāzijā Valdis neesot bijis čakls students, aizrāvēs ar sabiedrisko darbu, iesaistījies daudzās latviešu un austrumeiropiešu organizācijās. Traucējis dzīvās saiknes trūkums ar Latviju, tomēr Brīvā Eiropa nesa cilvēkiem Rietumu vēsmas, palīdzēja atbrīvoties. Nozīmīgākais laiks – 1987.–1988. gads un puča dienas, kad V. Labinskis mērķtiecīgi pielicis savu roku un prātu vēstures taisīšanā, iesaistoties grupas Helsinki 86 aktivitātēs un ceļā uz neatkarību. "Neesmu nekāds izcilais, tikai labs žurnālists, kas savu līdzšinējo pieredzi tagad var likt lietā Latgales Radio," bilst V. Labinskis.

Valdis Labinskis

Latgales Radio direktors, Jersikas pagasta iedzīvotājs

Dzimis 1957. gada 9. decembrī Krasnojarskas apgabala Kaulecas sādžā

Mācījies Līvānu pamatskolā, vairākās skolās Vācijā, 1978. gadā beidzis Minsteres latviešu ģimnāziju, bet Frīdriha Vilhelma universitātē Minsterē un Ludviķa Maksimiliāna universitātē Minhenē studējis vēsturi, ģeogrāfiju un baltu filoloģiju

Strādājis Radio Brīvā Eiropa no 1982. līdz 2004. gadam Minhenē, Prāgā, Rīgā

Precējies: dzīvesbiedre Žanna un bērni – Tekla, Anna, Ieva, Donats un Jānis

Iemīļotākā izklaide – zinātniskās fantastikas literatūra

Sirds pareizā vietā

Pāvils Brūvers, Latvijas evaņģēliski luteriskās baznīcas arhibīskapa Jāņa Vanaga vietnieks

– Valdi pazīstu ļoti sen – kopš Minsteres skolas laikiem septiņdesmito gadu beigās, kad, strādājot radio Brīvā Eiropa, uz minēto ģimnāziju tiku aicināts uz semināriem un lekcijām. Jau tad Valdis mani pārsteidza ar āķīgiem un konsekventiem jautājumiem par Latvijas nacionālo politiku, nākotni, latviešu un krievu attiecībām. Jaunietis sevi izpaua kā dzīves aktīvu, Latvijas nākotnē ieinteresētu. No saviem 25 gadiem, ko nostrādāju radio Brīvā Eiropa, 20 – kopā ar Valdi, kuram piemīt spilgta izteiksme un precizitāte. Ir pat sīkumains, neko nepalaidīs nepārbaudītu, kas žurnālistikā ir svarīgi. Viņam sirds ir pareizā vietā, kas deg par Latviju un Latgali.